

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás vállalatában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A kegyelet és loyaltás ünnepei.

Zombor, 1895. augusztus 19.

Tegnap Ő Felsége, dicsőségesen uralkodó I. Ferenc József, apostoli királyunk születése napjának évfordulóját ünnepeltük, holnap pedig szent István, az első magyar király emlékünnepeit üljük meg. Mindkét ünnep roppant nagyjelentőségű hazánk történetében: szent Istvánnak, meg Ferenc Józsefnek is uralkodása korszakot alkotó. A hálás kegyelet és az odaadó loyaltás ünnepe avatta ezt a két napot! Ünnepeink ezen a két napon, hogy az ünnepek példáján fellelkesülve, bizalommal tekinthessünk az új ezredév elé.

Szt. István király megteremtette a magyar államot, I. Ferenc József újra alkotta, újra visszaadta önmagának s a történelemnek. Az ezer év küszöbén teremteni kellett; az idegenből ideszakadt magyarokat egy tömör, egységes egészszé kellett tenni; ki kellett vívniunk, hogy a nyugati államok, a melyek oly ellenséges szemmel fogadták idejövételünket és megtelepedésünket, elismerjenek bennünket. Mindez megtörtént. Első István király látva azt, hogy csupa ellenség közé vagyunk mintegy beekelve, a kik nem felejtik el egyhamar a tőlünk szenvedett vereségeket, megértette, hogy mit kell tennie. A keresztény hitnek felvétele, terjesztése, továbbá kiváló szervező képessége, s az, egy uralkodóan elképzelhető legnemesebb tulajdonok megteremtették a független, erős, mindenki által respektált Magyarországot. Ha az isteni gondviselés és a sors nem az ő szent alakját állítja oda ezer éves multunk kezdőpontjára, az évszázadok viharai, a középkor nehézségei és háborúi talán megsemmisítették volna s jelenleg a történelem úgy emlékeznék meg rólunk, mint bármely középkori népvándorló hordáról. De az ő nagy lelke megteremtette az alapot és az irányt. Ezen az alapon és irányon immár egy ezredéves mult nyugszik.

Szt. István uralkodása óta majdnem ezer év telett el. Sok küzdelmet és sok vihart hozott ez az ezer év. Az egymást erő testvérharcok és a külföldi államokkal folytatott küzdelmek nem egyszer veszélyeztették állami önállóságunkat. De ha egy-egy rövid időre rabigába is görnyedt nemzetünk, ha a tatár, majd a török le tudták verni s hazánkat részben vagy egészben uralmuk alá hajtani, mindannyiszor feltámadt a magyar nemzet a halottaiból. Erőt, bátorságot és kitartást

köleszött neki az első király szent fejéről reája sugárzó glória.

És az ezer éves mult utolsó szakában újra ütött a szolgaság órája. A rablancok hatalom kényuralmát szenvedtük. Dicsőséggel harcoltunk, győzelmet győzelemre halmoztunk s ime mégis — milyen különös szeszélye volt a sorsnak — rablancokkal megkötözve kellett a csatateret elhagynunk. A hősöknek börtön és halál jutott osztályrészül s a hazának aggódo fia legfeljebb egy néma sóhajban adhattak fájdalmuknak kifejezést.

De mint I. István király az ezer év küszöbén, úgy most, az ezer év befejezésekor ime megjelenik dicsőségesen uralkodó I. Ferenc József, apostoli királyunk alakja.

Mint szent István megteremtette, úgy ő újra alkotta a magyar hazát. A rablancok és békók félelmetes csörgése kezének egy intésére megszűnt; a szolgaságnak még a nyomai is eltűntek: hazánk szabadabb, függetlenebb lett újra.

És a szabadság visszaállításának ideje óta Ferenc József bölcs uralkodása alatt hazánk tekintélye folyton-folyvást erősödött, emelkedett, úgy hogy jelenleg újlag a számottevő európai államok között foglal helyet.

Ezer éves multunkat szent Istvánnak köszönhetjük; azon körülmény pedig, hogy megismosodva, teljes birtokában az egészséges állami élethez szükséges alapfeltételeknek, jogos reményekkel tekinthetünk a második ezredév elé, első sorban dicsőségesen uralkodó királyunk egyik eléggé meg nem hálálható legfőbb érdeme!

Szent István király ünnepe nemcsak a kath. egyház üli meg; ünnepe ez a nap vallás és nemzeti-ségi különbség nélkül minden magyar állampolgárnak. Ép úgy közös ünnepeink Ferenc József születésének évfordulója is.

Némuljon el e két napon minden torzsalkodás, minden látszólagos, avagy erőszakkal szított ellentét; a kegyeletnek és loyaltásnak ünnepeit üljük meg közös, hazafias örömmel!

A nemességi ügy rendezése.

A közelmúlt napokban jelent meg a m. kir. belügyminiszter ama rendelete, mely szerint a nemességi törzskönyv leszármazást igazoló adatok felülbizálása ezentel nem a megyei hatóságok által, hanem a belügyminiszterium alá rendelt m. kir. országos levéltár igazgatósága útján fog eszközöltetni.

Sokan meglepődtek a belügyminiszter e rendeletén első sorban a demokrácia szempontjából, mert mi de-

mokraták úgy gondolkozunk, hogy a rendiség megszüntése után, a köztelhelyesítés és a törvény előtti egyenlőség elveinek korában a nemesi ügyekkel még csak foglalkozni is balalos vétek. De meglepődtek e rendeleten nemely hatóságok is, melyek eddigelé hozzá voltak szokva, hogy a megye területen élő nemes családok leszármazására és a régi nemesi jogok gyakorlására vonatkozó hivatalos igazolványokat ők adják ki.

Barmennyire élünk is jelenleg demokrácia korában, s bár hazánk alkotmánya a demokrácia elveire van fektetve: Magyarország társadalma, mint az az ezredéves rendi ország újjászülött utódánál természetes is, még mindig arisztokratikus tendenciákat ápol. Észrevette ezt és hangoztatta nem kisebb demokráta, mint Kossuth Lajos, megírta vezércikkben nem kisebb publicista, mint Pulszky Ferenc, és észleljük ezt lépten nyomon jó magunk is.

Hogy a magyar társadalom arisztokratikus velleitásokkal van tele, ez a magyar nemzet jelleméből foly, mert a magyar mindig büszke rendi nemzet volt. De következik az jelenlegi monarchikus államszervezetünk-ből is, mert mint látjuk, a nemesi osztály előjogai ugyan az 1848. évi törvények által megszüntek, de maga a nemesség és főnemesség mint családi és országos rang nem szűnt meg soha, sőt a király által mai nap is adományoztatik.

Ekként állván a dolog, el kell ismernie a demokrácia kor legnagyobb demokratájának is, hogy a nemesség, mint rang, a mi demokrácia alapra fektetett alkotmányos országunkban ma is egyaránt létezik, sőt a királyi Felső jog alapján napról napra adományoztatik, ennél fogva tehát azt ma sem lehet teljesen ignorálni és figyelmen kívül hagyni, bármilyen túlzó demokráta legyünk is.

Helyesen tette tehát a m. kir. belügyminiszterium, hogy vegre valahára, annyi és oly sok kormány mulasztása után, hozzányult a nemesi ügyek rendezéséhez is. Ez az első rendelet bizonyára csak kezdetét jelzi — és mi kívánjuk, hogy csak kezdetét jelezze! — a további intézkedések sorozatának, mert a magyar nemességi ügy jelenlegi kuszalt és elhanyagolt állapota még nagyon sok kívánni valót hagy maga után.

A ki a hazai nemesség ügyét némileg ismeri, tudni fogja, hogy nálunk a multban nemesi jogokat gyakorolt családok ma már jó részben semmivel sem, vagy hitelt alig érdemlő adatokkal tudják nemességüket igazolni; számos család eredetét és leszármazását absolute nem tudja kimutatni, mindazáltal névrokonság útján előneveket és címeket használ. Más családok egy és ugyanazon törzstől származó tagjai már előnevet vagy néha már címert viselnek, a mi néha tévedésből, olykor tudatlanságból vagy néha csalárdaságból történik.

A megyei hatóságok, a melyek eddig hivatva voltak nemesi ügyekben igazolványokat kiszolgáltatni, egyrészt a tisztviselők kevés szakértelme, másrészt a hiányos nemesi nyilvántartások, lajstromok és egyéb iratok folytán sokszor megbízhatatlannak bizonyultak, vagy néha jó vagy rosszhiszeműleg félre is vezettek.

Ideje volt tehát a nemesi ügyekben valami intézkedést tenni, s erre az első lépés a fentebb említett

A „BACSKA“ tárcája.

szent ISTVÁN NAPJÁN.

Irta és a zombori polgári kaszinó-egylet által rendezett Szent István napi ünnepélyen felolvasta: **Trischler Károly.**

Milyen tisztelt társaság!

Századok óta évről évre eljő a szent nap, melyen a hálás magyar nép első király, szent apostola, nemzeti és állami lete alkotójának áldott emlékezetét megünnepeli.

Bűgő barangszó száll a legen át és az ajtatos hivatok ezrei ősi Buda várában fényes körmenettel, szent zsolozsmákkal keresztényi hódolattal, dicsőítik a „dicsőséges szent jobbot“, melyet Isten megőrzött az enyészettől és oda állított a nemzet elé, mint leghívebb szimbólumát, mint századokra szóló hírnökét a századokra szóló áldásoknak, melyekkel dusan árasztá el népét és honát a szent király.

Evszázadok multak el, évszázadok, melyek alatt trónusok hulltak a porba és koronás fők lettek földönfutóvá. A „hadrontó nepek“ verből fakadt füveken száguldoztak egymásra, a gyilkos acél hatalma nemzeteket irtott ki, nép nép ellen, országok hatalma országok ellen küzdött és viruló tartományok tétettek a durva erőszak által a földdel egyenlővé.

A zsarnokság jog, a vérboszu szent kötelesség vala. Az emberi szívek szenvedélyei dühöngtek határtalanul és a kétségbeesőknek nem volt vigasza, a szenvedőknek gyógyító balszama.

Szellemi sötétség borítá el a világot és e sötétségben fölragyogott egyszerre Golgothának véres keresztje, mely eloszlata a homályt, legyőzte a sötétséget és egy új világ lett a régi romból, világ, a melynek tündöklő napja: a keresztény szeretet!

A Szilveszter papa által szent Istvánnak Rómából küldött apostoli kettős kereszt — a kereszténység szent jelképe — új teremtést leteistett a magyar nemzet életének minden terén. A nemzet áttérése a kereszténységre, lehetővé tette az országban a nemesebb keresztény pol-

gáriadosás terjedését és kibékíté a többi európai államokkal, biztosítva a magyar nemzet jövőjét és hazánk állami létét.

Magyarország az európai államrendszernek egyik tekintélyes és önálló tagjává, a nemzet fejedelme pedig keresztény európai királyává lett.

A magyar alkotmány terebélyes fájának magja, melyet Puzstaszeren a hét fejedelmi személy eskütje hintett el a kereszténység által nyert csirájában életet és mig az idő a kimért évek lassu lejtésével immár majdnem ezerszer forgott alá: a magyar nemzetet sem az idők vése, sem más nemzetek hatalma el nem söpörheti e földről, hová dicső őseit a hét vezér távol Azsiából vezérelé.

Magyar e föld, melynek minden fűszála vértől ázott, mely nyugot védbástyáját képezte, megrendíthetlent, mint a hármas bérc és mely ma már a civilizáció aranysugarait ragyogtatja vissza napkeletre, a honnan származánk.

Hol van a szív, mely büszke önérettel, magasztos öntudattal ne dobogna fel a gondolatra, hogy évszázadok mulva is magyarok laktak az ősi földön, melynek államot alkotó alapköveit első apostoli szent király tevé le, hogy viruljon és ragyogjon a magyar nép évezredéig?

Hazánknak voltak nehéz válságos korszakai, de mig megfelelt rendeltetésének, mint a keresztény civilizáció előőse, egyesült erővel megállta helyét, nem bukkott el, de midőn meghasonlott önmagában és a vallásos szellem és erkölcs hanyatlásnak indult, bekövetkezett a mohácsi gyásznap.

Tengett századokig. E szomorú, gyászos idők alatt, melyben hazánk véres harcok szinterévé lett és nyögte az idegen jármát, a magyar nemzet hálaltel szívvél, buzó áhitattal fordult szent királyához:

Oh, hol vagy magyarok
Tündöklő csillaga,
Ki voltál valaha
Országunk istáppja?

Hol vagy István király
Téged magyar kíván,
Gyászos öltözetben
Te előttd sírván! . . .

Annyi balszerencse, megpróbáltatás és viszály után, hazánk az újabb korban, mint Phoenix támadt föl hamvaiból. Ki tagadhatná, hogy hazánk is megérté az idő intését s mióta alkotmányos szabadságot visszanyerte s jövője, sorsa felett maga rendelkezik, fokozatos munkakedv, pezsgés, erő kifejtés állt be, és a ki hazájának nevét, üdvét szereti, munkába áll.

És az ország minden részében csoportosulnak a zászlók köré. Itt a tudomány buvárkodik és virraszt, ott az ideális eszmékert a dal hangzik. A tudós tolla, a költő lantja, a kézműves szerszáma alkot, terem. Emitt az ipar foglalt tért a földön és a légtérben ezerfelé ágazó hatalmával, amott a gőz és villam tesz hódításokat isteni erejével.

A 19. század utolsó tizede számtalan csodával lepte meg az emberiséget. Teljesen átalakított mindent. Pedig ki merné tagadni, hogy a huszadik évszáz további csodáinak, még csak az abécéjénél vagyunk? Mily revelációk várnak utódainkra és utódaink maradékira melyek? Látván a tudomány fölfedezéseinek átalakító hatalmát az emberiségre, sejtethetjük-e a mi véges elménkkel, mivé lesznek az utánunk következő nemzedékek? Lehet-e fogalmunk arról, mit fognak ők becsesnek tartani, mi lesz rájuk néve lom abból, a mi ma mozgat minket?

A tudományok szabad mivélése előre vitte a világot és maga a vallás is fenségesebben és tisztában ragyog, mint valaha. A vallás az alázatosságot tanítja, a tudomány a felfuvalkodást tiltja. A legerősebb hittel jár a legalázatosabb szív, a legfőbb tudással a legerényebb elme. A hol a kettő találkozik egy tiszta, nemes, ideális világban ölelkezik érzés és gondolat.

Nagy időnek megyünk elejbe, a második ezredév első évébe lépve. Mi vár benne mi reánk magyarokra, a kik a világ események szinpadán csak kis szerepet játszunk? Átalakítván mindenenk, mivé alakulunk át mi magyarok ebben a rémes sokadalomban az öreg világgrész tarka-barkaságaiban?

Proféta kellene hozzá, hogy megmondja és egyuttal irányt és ösvényt jelöljön biztosan.

Mi csak tapogatózva kereshetjük az utakat, melyeken menve kecségető célokhoz közeledünk. Körül kell

rendelettel már meg is történt. Reméljük azonban, hogy e lépést újabb lépések fogják követni, mert bármennyire fontos is a nemzeti leszármazásra vonatkozó adatoknak az országos levéltári igazgatóság itelele elé való terelése, e téren még sokkal több a tenni való.

Igy nálunk, a hol mindig sok volt az u. n. kétes (dubiosus) nemes család, mindenekelőtt a nemes családok új összejárásiára volna szükség. Azután ki kellene igazítani a megyei nemesi lajstromokat, a melyek hiányosak; meg kellene vizsgálni a családok nemesi iratait és felülbírálni az eddig kiszolgáltatott megyei bizonyítványokat.*)

A nemesi előnév és címer használatát is beható ellenőrzés alá kellene vetni. Az előnevek és címerekkel történik a legtöbb visszaélés s ezen a téren a legnagyobb az ingadozás.

Mindaz a mit itt elmondunk, természetesen fűresán hangzik demokrata korban, de meg kell gondolnunk, hogy a 48-as törvényhozás a nemességet, mint rangot, nem törölte el, sőt a nemesség királyilag ma is nemcsak adományoztatik, hanem sok dologban, nevezetesen a kir. udvarnál, udvari méltóságok, reudek adományozásánál, a hadseregnél, sőt az iskolákban is bizonyos alapítvány-helyek elnyerésénél határozott jogosultságot és előnyt biztosít.

Ha tehát ami demokrata alapokon nyugvó hazai alkotmányunk a nemességet, mint családi rangot, megtagadja, és sértetlenül fentartotta, sőt bizonyos előnyökben részesülni is folyton engedti: úgy bizonyára semmi kár sem fog esni a demokráciában, ha az arra hivatott kormány vagy törvényhozás a nemesi ügygyel is foglalkozik és az annak rendezésére szükséges lépéseket akár kormányrendeletek, akár törvények útján megteszi.

Az ezredes Magyarországon nagy ünnepek, a milleniumnak előestéjén, a magyar nemesség ügye minden esetre megérdemel annyit, hogy az a nemesség, a mely hazánkat egy ezred éven át fentartotta, ügyeinek rendezése útján az ország kormánya és törvényhozása által némi figyelemben részesüljön.

Muhoray Alfonz.

Ujdonságok.

Öfelsége születése napja. Vasárnap, e hó 18-án, Öfelsége születése napjának évfordulóján a római. kath. és gör. keleti templomokban, továbbá az izraelita és az ág. ev. imaházakban ünnepélyes istentisztelet tartott. Az istentiszteleteken dr. Vojnits István főispán az éltükön megjelentek az összes hatóságok és testületek. A római. kath. templom előtt egy honvéd díszszázad adott az isteni tisztelet tartama alatt díszlovásokat.

Zombor szab. kir. város anyakönyvvezetői. A város közigazgatási bizottságához megérkezett már a belügyminiszter határozata, mely szerint a város magyar kir. anyakönyvvezetőjévé Gyurisits György főjegyző, helyettes anyakönyvvezetőjévé pedig dr. Matzits Pál aljegyző nevezetett ki.

Papi installáció. Mihajlovits Endre az új tamerini plébános folyó hó 25-én tartja meg ünnepélyes hivatali beiktatását. Mint értesülünk, Zomborból ez alkalomra többen fognak Tereminbe lerandulni.

Új tanár Zomborban. A vallás és közoktatásiügyi m. kir. miniszter Borni Mihály kecskeméti állami főreáliskolai r. k. tanárt a zombori állami főgimnáziumhoz rendes tanárrá nevezte ki.

Áthelyezés. A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság Boros Bela pénzügyőri fővizgátót O-Becseről Kulára helyezte át.

Gyászhir. Kolluth község érdemes jegyzője, Zimmermann György, folyó hó 18-án, életének 41-ik évében elhunyt. Zimmermann 5 éven át jegyzője s megelőzőleg 13 éven át aljegyzője volt Kolluth községnek. Ezen idő alatt lelkiismeretessége, pontossága és áldott, jó természete által mindenkinek igaz tetszését és tiszteletét vívta ki. Kolluth községre őszinte részvétellel siratja érdemes jegyzőjét.

* Ez a dolog a képviselő választásoknál u. n. régi (nemesi) és alapján gyakorolt szavazás szempontjából is igen fontos. Szerk.

nézünk s keressünk a jeleket, a melyek utba igazítanak, hogy meg ne tévedjünk a nagy forgalomban és el ne bukjunk a borzasztó versenyben.

Ha egy futó pillantást vetünk a múltba, a múlt nemzeteire, első, a mit meglátunk, hogy a nemesség volt Európában a nemzet. Az újabb idők forradalmi megdöntötték a nemességet s helyébe tették a polgárságot. A polgárság lett Európában a jelszó s a politikusok ma is a modern szabadság alapjának azt nézik s Magyarországon is a polgári középstatusz megerősödésétől várják a haza erejének megerősödését.

Mire van mi nekünk tehát első sorban szükségünk? Mire kell figyelmünket irányoznunk, hová tevékenységünket koncentrálnunk, hogy se el ne maradjunk, se el ne vesszünk, se mások prédája ne legyünk?

Az általános bizonytalanságban, a törekvések e kaoszában, azt hiszem csak egy zászló vezérlehet bennünket biztosan, csak egy irányban mehetünk veszélytelenül és keszen mindenre, ami bekövetkezhetik.

E zászló pedig az, amelyre írva van: magyar intelligens polgárság!

Iskolának, köz- és magán intézménynek, törvényhozásnak, kormányzásnak egy gondja legyen: a nemzeti érzület és az értelmiség fejlesztése, fokozása és kiterjesztése e hazában. Alapos tudás nemzeti érzülettel fegyveresen: ez az a barcos, amely a következő évtizedek hivatott katonája, a magyar intelligens polgár. Ez rang és osztálykülönbségeket nem ismer, ez vagyontkülönbségeket nem néz, ez a foglalkozás különbségeit nem tekinti, ez csak kettőt néz: a készült és tehetséges egyén becset és az összes magyarok: a haza érdekét!

Ez legyen tehát jelszavunk, ez legyen háznak homlokfalán a kitűzött zászló. És ezzel vígan és bizva ereinkbe induljunk a jövőnek elébe.

A magyar haza védszentje, első királya dicső ünnepepén támadjon föl minden szívben a nemzeti öntudat és a nemzeti értelmiség, mert ez a jövő Magyarországa. A nagy, a dicső, a szent király áldott emléke gyulassza lángra szíveinket a legnemesebb, legszentebb és legünnepelendőbb honszeretetre, mely egő Phároszként világozjon az idők végtelenségéig!

Új tanító Zomborban. A zombori r. kath. iskolások a szombaton tartott ülésében Roediger Lajosné nyugalomba vonulása folytán megüresült tanítói állásra szótöbbséggel Schindler Károly kis-körösi tanítót választotta meg.

Kitüntetett jegyző. Berecz Károly Bogojeva község jegyzőjét a vármegyei alispán az utadó behajtása körül tanusított ügybüzségéért 25 frt jutalomban részesítette.

Ösztöndíj. Pályázat van hirdetve a Falgione-féle ösztöndíj alappól egy 600 frtos ösztöndíjra. Pályázati határidő augusztus hó 31.

Megjutalmazott községi jegyző. Török Endre, kupusznai jegyző, az utadó behajtása körül tanusított tevékenységéért a megyei házipénztárból 25 frt jutalomban részesítette.

Himen. Schindler József, a zombori új templom építés vezetője, f. hó 19-én esküdött örök hűséget Fátih Nina kisasszonnyal Kalocsán.

Az adaiak Császa érsek előtt. Császa György kalocsai érseknél egy 6 tagból álló küldöttség volt Adáról e hó 18-án az adai zárdaiskola költségeire segélyt kérni. A küldöttséget Matkovits Lajos főszolgabíró vezette. Az érsek igen kegyesen fogadta a küldöttséget.

Zombor regaleberlete. Lejár ez évvel a Steinberger bérelte s a pénzügyigazgatóság már megteette az új béreltre vonatkozó első lépéseket. Érdekes, hogy három évvel ezelőtt, amikor a város bérelte lejárt s a mostani bérelt megkötött, a város évi 95,000 frtot ajánlott föl a kincstárnak (az előző béreltre 10,000 frtot ráfizetett már a város). Steinberger Herman azonban évi 105,000 frton bérelte azt. Most pedig, dacára annak, hogy Steinberger azt hieszteli, hogy a béreltre ő sem fog ezután reflektálni, a mikor persze nem a legjobb úzletre lehet következtetni, a kincstár mégis emelni kívánja a bérelti összeget és 118,000 frtot kér. E hó 20-án ez ügyben egyezkedési tárgyalás lesz. Az ezen ügyben kibocsátott és névre szolo hivatalos fölhívás a következők szól: „A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszter urnak folyó évi 45,981. számú rendelete értelmében és a zombori pénzügyigazgatóságnak f. évi 59,997. számú átirata szerint a bor és sör italadó, a hus és cukor fogyasztási adó, valamint a szeszitalmérés adónak 1896. évre feltelesen 1897–1898 évekre pedig feltételes biztosítása szükségesé valván, az egyezkedési tárgyalásra határuapull folyó évi augusztus hó 26-ik napjának d. e. 9 órája a városiák kis tanácstermében tüzett ki azzal, hogy az egyezkedési tárgyalás első sorban a várossal, azután adokételes felekkel fog megejtetni. Felhívatik tehát t. c., hogy az adók megváltozása iránti ajánlatra nézve egymás közt, vagy legalább a többség megállapodjanak és az egyezkedési tárgyalásnál vagy személyesen megjelenjenek vagy nevében teendő ajánlattal és esetleg a szerződés megkötése céljából akár közjegyző által hitelesített, akár pedig egy pénzügyőri közeg és két kifogástalan tanu előttemzése mellett aláírandó megíró levéllel egy vagy több egyént küldjenek ki.”

Jutalmazás. Wundszám Ferenc szilbási h. jegyző az utadó behajtása körül tanusított tevékenységéért a megyei alispán részéről 25 frt jutalomban részesítette.

Törvényszék Baján. A bajai törvényszéknek visszaállítására érdekében a bajai ügyvédi kar e hó 15-én értekezletet tartott, a melyen a kar tagjai majdnem teljes számmal vettek részt. A megállapodás abban történt, hogy a főispánt ezen fontos ügy támogatására küldöttségileg felkerik azzal, hogy majdan az igazságügyminiszter elé járuljon nagy deputáció vezetéssel elvállalván szíveskedjék.

Pályázat. Az adai m. kir. földműves iskolánál a város közönsége által alapított két ösztöndíj állás üresedésbe jöven, ezen állásokra pályázat nyitattik. Az ösztöndíj állást elnyerő növendék ingyen lakás, elelmezés és tanításban részesülend. A tantolyam két évig tart. Felvételi feltételek a következők: 1. betöltött 17 éves életkor, 2. erős, egészséges testalkat, 3. irni, olvasás tudás, 4. feddhetlen erkölcsi magaviselet, 5. folyamodó szülői, vagy gyámjának beleegyezése nyilatkozata. Felhívatik tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellőképp felszerelt s szabályszerű bérrellel ellátott kérvényüket folyó évi augusztus hó 30-ig beazárolják a városi tanácsoshoz nyújtsák be. Bővebb felvilágosítást Thurszky Jenő városi tanácsnok ad.

Ügyvédség köréből. A szabadkai ügyvédi kamara fegyelmi bírósága közre teszi, hogy a 219/fev. 1895. számú és a magy. kir. kuria kisebb fegyelmi tanácsa 314/fev. 1895. számú ítéletével Gyurinovich Kálmán bajai lakos ügyvédet 1884. évi 34. t. cikk 68. §. a) pontjaiba ütköző három rendű fegyelmi vétségben vétkesnek mondotta ki, és ezért gyakorlatától egy évig való felfüggesztésre ítélte. Ezen hűtetés időpontja a hivatalos lapban eszközözendő közzététel napjától számítandó. Együttal a 249/fev. 1895. sz. a. az 1887. évi 28. t. c. 4. §. e) pontja alapján bizonytalan időre való felfüggesztését tárgyzó határozatot hatályon kívül helyezi.

Letartoztatott postatiszt. Kulán letartoztatták Gidofalvy Bela postatisztet. Állítólag nagyobb összegű pénzt sikkasztott.

Iskolai felvétel. Az új-verbázi államilag segélyezett községi alimnáziumban a tanulóknak az 1895–96. tanévre szolo felvétele f. évi szeptember 1., 2. és 3. napján, mindig délelőtti 9–12 óráig fog eszközöltetni. Azon tanuló, ki először akar felvételt ezen tanintézetbe, utolsó tanévi iskolai bizonyítványát, keresetlen levélét, illetve szülletési bizonyítványát, és a mennyiben 12. életévét már túlhaladta, himlő-újraoltási bizonylatát is tartozik a felvételnél előmutatni.

Mohácsi emlékünnepep. A bogojevai magyar polgári olvasókör a magyar nemzet ezredésének mulnjának legnagyobb gyásznapja — a mohácsi vész — emlékére folyó hó 24-én, Gomboson, a Duna-rakpart mellett levő erdőben ünnepélyt rendez, melynek sorrendje a következők: 1. Szózat, előadja Lengyel András zenekara. 2. Elnöki megnyitó beszéd, tartja Lovász Ferenc elnök. 3. Mohács, B. Eötvös Józseftől, szavalja Rohacsék Marton. 4. A mohácsi vész története, előadja Lovász F. 5. Nemzeti főbász az 1526. évi augusztus 29-iki mohácsi csatában elesett vitézek sirja gyáltól, a bogojevai magyar polg. olvasókör egyik tagjától, előadja Vincze Fábán. 6. Szomoruan szól a magyar..., előadja Lengyel András zenekara. 7. Szózat, Vörösmarthy Mihálytól, szavalja Bogner Antal. 8. A hazaszeretet, pareinésis, Kölcsey Ferentől, előadja Rohacsék M. 9. A mohácsi vész következményei Magyarországra — történelmi értekezés —

irta és előadja Brandecker Ferenc. 10. Hymnus a magyar nép viláros századaiból, Kölcsey Ferentől, szavalja Bogner Antal. 11. Záró beszéd, tartja Szobonya Fábán. 12. Rakóczy induló, előadja Lengyel András zenekara.

Eljegyzés. Siskovits Lajos felső-szt.-iváni tanító eljegyezte Kancsár Blankát, Kancsár Marton felső-szent-iváni kántortanító leányát.

Bucsubál. Az apatini ifjuság folyó hó 15-én a kaszinó és polgári kaszinó-egyesület helyiségeiben bucsubált rendezett. A bal mindkét helyen kitűnően sikerült.

Két fanatikus. A római. kath. Rókus-tetőben bucsubált volt a napokban. A hívők nagyszámban vonultak ki a kápolnában tartott istentiszteletre. A kápolna előtt egyszerre föltűnt egy igénytelen kinézésű leány, a ki fehangon prédikált a hívőknek. Kicsoda, micsoda, — senki se kereste. Azt prédikálta, hogy neki az ő szülő falujában, odafen Pozsony megyében, több ízben megjelent a Szűz Mária; elmondta azt is, hogy ő most utban van Lourdba s odáig falgog akar zarandokolni. A nép áhitattal hallgatta a szavait és akadtak, akik hittek is azokban. A leányzó meg beszéd közben kitérte tenyerét és pénzt gyűjtött — saját céljaira. Kétségtelen, hogy vallásos buzgalomban teltségáza tanítványját és ennek következtében víziói voltak; most pedig a szerencsétlen teremtés az ő felfordult lelkiállapotával neki négy a nagy világnak — könyörömadományokat gyűjteni. Kar volt kiengedni a falujából. — Ebből az alkalomból azt is mesélik, hogy a városban él egy 6–7 esztendő kis leány, akit az ördög földöz és késeket hajgált utána, de a kések őt nem érik, azok előtte, mellette szúródnak a földbe. Ezt azonban nem látja senki, csak ő maga. A boldogtalan kis teremtés, — aki látta, úgy mondja — erős földözési mániában szenved, annyira, hogy az allapota már aggasztónak mutatkozik.

Eljegyzés. Hettesheimer Péter torzai földirtokos eljegyezte Göttel Katica kisasszonyt Torzsáról.

Szerencsés lövés. Szikora Ágoston, kupusznai tekintélyes földirtokos, jó hírnevű vadász a napokban egy ritka szerencsés lövést tett. A monostorszeghi Szauerborn-féle birtokon egy másfél métermázsás vaddisznót ejtett el. Másnap sokan siettek meglekinteni a hatalmas állatot, gratulálván egyúttal a szerencsés nimródának.

Trachoma-tanfolyam. Dr. Feuer Náchán országos közegészségügyi felügyelő, mint miniszteri kiküldött a trachoma-tanfolyam első kurzusát f. hó 17-én, szombaton d. e. 10 órakor a szabadkai szanatoria helyiségeiben megkezdette. Bács Budorogh vármegyéből összesen 28 orvos jelentkezett. Vasárnap este Falcheson ismerkedési estély volt.

Előmunkálati engedély meghosszabítása. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter gróf Teleky József orsz. képviselőnek és érdektársainak kérvénye folytán a Duna-Patajtól Géderlak, Ordas, Szent Benedek, Úszód, Foktó, Kalocsa, Fajs, Batya, Dusnok, Sükösd, Csanád és Szent-István irányában Bajaig, valamint a Kezeltől, Császártól, Hajós, Nadudvar, Sükösd, Csanád és Szent-István erítésével Bajaig vezetendő h. é. vasutvonalra mult évi augusztus hó 24-én kelt rendelettel megadott előmunkálati engedély érvényét a lejáratától számítandó további egy évre meghosszabbította.

Esküvő. Nikolajevits Sztrahin, sztejanovcei (Szerep megye) földirtokos, folyó hó 11-én esküdött örök hűséget Kirilovits Katica, sztejanovcei tanítónőnek, Kirilovits Gergely volt tovarisvai jegyző leányának.

Távozó huszarok. A Szabadkán 8 év óta állomásozott IV. k. számú cs. és kir. huszárezred f. hó 19-én hetfőn reggel 5 órakor Szabadkát eluagytta és új állomásra Gyöngyösre illetve Miskolcra távozott.

Szerencsétlenség. Mezey István arató munkás, Siskovics Tamás földirtokos verusitis pusztáján f. hó 16-án egy szalma kazalról leesett és szörnyet halt. Hulláját a kórházba szállították.

Jegző Bogojevan. Folyó hó 14-én délután 2 órakor Bogojevan hírtelen jegeső támadt. Hullottak mintegy galambtojás nagyságu, de közbe-közbe közepes nagyságu jegdarabok is. A jegeső különösen a község déli határán pusztított, ahol is főleg a kender és kukorica vetésben tett igen jelentékeny kárt, a szőlőket pedig majdnem teljesen megsemmisítette. Nagy csapás volt ez az alacsony gabona araktól amugy is sujtott gazdákra nézve, akik reménységüket az igen szép, terméssel kinálkozó szőlőikbe helyezték.

Talált hulla. Lapunk egyik mult számában megírtuk, hogy Czöndör Antal bogojevai illetőségű esküvő, elmebeteg napszamos Bogojeva község határából nyomtalanul eltűnt. Most arról értesülünk, hogy nevezett több napi bolyongás után — éhségtől és az idő viszonyosságaitól is gyötörtetve — gyógyíthatatlan betegségének esett áldozatul. A szerencsétlen elmebeteg holttestét a bogojevai rétegekben találta meg egy odaváló sertés-pásztor.

Névmagyarosítás. Weisz Ede bajai illetőségű szegedi magánhivatalnok egy a saját, mint kikürcu Lili leányának vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel „Vadnai“-ra változtatta.

Esküvő. Pinter Vidor ó-becsei gyógyszerész a mult heten esküdött örök hűséget Miklós Amália kisasszonnyal Zentráról.

Egy házasság regénye. Egy adai 60 éves sátoros cigánynak megtetszett egy szép 14 éves cigány-leány, de magasabb korára való tekintetből nem kaphatta őt meg feleségül; egyet gondolt magában és megkötöztette a leányt. Folyó hó 9-én megtörtént az ő szokasuk és törvényeik értelmében az egybekelés s utána a lakodalom. A menyegző után azonban kivilágosodott az egész dolog, mert a menyasszony a cserébe nem egyezett bele, mert a férj jogait az após uram akarta gyakorolni. A fiatal asszony azonban ezt őveivel (szüleivel) tudatta, mire azok feldühödtek s folyó hó 10-én megtámadták őket, s az apósna a torkát keresztül szurták s tejt több helyen bevették, ezzel emlékeztették ökelmét, hogy a maga háza előtt seperjen. Most a kórházban gondolkodik a nászéjéről s meg meg borzad, mikor menyre rakonaira gondol.

Elfogott katonaszökevény. Vándlik Antal zentai fűt a mult ősszel, betegsége miatt, a kecskeméti honvédszázareddől elbocsájtották. Ezelőtt egy hónappal ismét be kellett vonulnia, ami sehogy sem tetszett neki. Nem hirt semmikép megbarátkozni a gyöngyözléttel s kapta magát, alig pár napi otlét után megszökött. Itthon bujkált a szertükön és kukoricák között mindaddig, míg egy valaki a rendőrséget nyomába nem vezette s az el nem fogta. Visszazállították az ezredéhez.

A t...
kath. elem...
Az iskolai...
tartandó...
venni, va...
álta aug...
hozu a k...
a) B...
kétmű...
és VIII...
évre aug...
tenik, me...
annak ho...
helyiség...
beiratkoz...
értelméb...
részere...
gyermek...
hozzájár...
csupán a...
Az első...
6-ik ele...
hogy e k...
nyitvány...
hivatal...
9—12 ó...
iskola-ig...
eszközle...
A k...
városi és...
sztapári...
özvegy...
Cs...
korsnát...
ut balold...
barátok...
első és...
kezdve a...
kath. és...
tétlenül...
vidéki tan...
vehető...
megenged...
kivétel...
köteles a...
pedig a...
b) Ta...
apácák...
róm. kath...
szülői, va...
hivatalos...
területen...
horban...
fizet...
csend...
tartoznak...
tekintet...
és műze...
tandij...
előleges...
penz...
tanítónál...
utan a k...
fizetetik...
taudók...
c) O...
óvodaba...
gahoz...
vegre a...
gyermek...
feltűye...
videki...
tanterem...
A k...
vonték...
nel, ki...
nyugta...
óvodadi...
azonnal...
Eze...
gyermek...
játékony...
Ezek...
Tand...
és gyer...
és végre...
fognak...
Gyula...
15...
Nyilas...
akivel...
9-én...
pü...
kessel...
vény...
A törv...
vetés...
tekos...
92. §...
Gyl...
lezőnk...
Majoros...
ország...
mereszt...
egész...
idején...
ben négy...
kozott...
Biresár...
az öreg...
botjával...
miatt...
szelén...
szeg...
das...
árók...
siető...
gyilkos...
mes...
Mül...
említett...
ifjuság...
tuccsal...
lezőnk...
sikerült...
című...
jelent...

A t. szülők figyelmébe. A zombori róm. kath. elemi iskolák igazgatója közli a következőket: Az iskolai év jövő szeptember hó 2-án fél nyolc órakor tartandó ünnepélyes „Veni Sancte” után fogván kezdetét venni, van szerencsém a zombori róm. kath. iskolások által augusztus 11-én tartott gyűlésből köztudomásra hozni a következő megállapodásokat:

a) Beiratkozás. A zomborvárosi róm. kath. mindkét nemű népiskolában — úgy a központi leányiskola VII. és VIII. osztályában — a tanulók felvétele a jövő iskolai évre augusztus 30 és 31-én reggeli 8 órától 12-ig történik, mely alkalommal minden tanuló szülőjével, vagy annak helyettesével tartozik megjelenni azon osztály helyiségében, melybe rendszerint beirandó lesz. Ezen beiratkozás alkalmával az 1891. évi 43. t. c. 10. §-a értelmében az országos tanítói nyugdíj- és gyámalap részére minden népoktatási tanintézetbe járó tanköteles gyermek után az illető tanító kezeibe fejenként 15 krnyi hozzájárulási díj fizetendő le, (eme kötelezettség alól csupán a zárda-iskolába járó növendékek vétettek ki.) Az első osztályba csak oly tanulók vétettek fel, kik 6 ik életévüket már betöltötték; miért is szükséges, hogy e körülményt az illető tanító előtt születési bizonyítvánnyal igazolják. (Emez igazolványok a lelkesítő hivatal által augusztus 30 és 31-ik napjain délelőtt 9—12 óráig díjtalanul állíttatnak ki. A beiratások az iskola-igazgató felügyelete alatt és ellenőrzése mellett eszközölendő.)

A központi fiú és leányiskolába a belvárosi, felsővárosi és cservenkai, úgy a szelencsei városrészből a szepárdi ut végéig a „Tigris” vendéglőn tul egész az özeveg Csiláné urnó házáig, azután a „Fehér galamb” koresmától a polgári kaszinóig és ezen saroktól az apatini ut baloldalán levő sorházakban, végül az Apolló-, Árpád-, barátok-, madár-, liszt-, orgona- és kalap-utakban lakó első és második osztály, továbbá a harmadik osztálytól kezdve a város bármely részében lakó tanköteles róm. kath. és helvét vagy evangélikus vallású tanulók felvételéről; — más vallásfelekezeti helybeli, vagy általában vidéki tanköteles gyermekek pedig csak azon esetre vehetők fel, ha azt az egyes osztályok térségessége megengedi. A szelencsei városrészt fennjelzett utcáinak kivételével minden egyéb ottani 1. és 2. osztályú tanköteles a szelencsei iskolába, a bánáti városrészben lakók pedig a bánáti osztályokba lesznek felvéve.

b) Tandij. Az összes népiskolákban (ide értve az apácák vezetésé alatt két felső leányosztályt is) azon róm. kath. és protestáns gyermekekre nézve, kiknek szülői, vagy ezek nem létében gyámjai állandóan, vagy hivatalos állásuknál fogva bár ideiglenesen is e város területen laknak és személyes kereseti adójukat Zomborban fizetik, vagy a közös hadsereg, honvédség és esendőrség tényleges, illetve nyugdíjas állományához tartoznak, az oktatás ingyenes; ellenben a vidékiek, tekintet nélkül a vallásra, vagy a helybeli görög keleti és mózesvallású tanulóknak után egyenkint 10 frtyi évi tandij — és pedig szept. 1-én és febr. 1-én öt-öt frtyi előleges részletben — fizetendő a kath. iskolaszéki pénztárnok kezébe, kinek nyugtája azután az illető tanítónál bemutatandó lesz. — Azon növendékek, kik után a köteles tandij a jelzett napokon pontosan be nem fizetettik, az iskolából azonnal es feltétlenül eltávolítandók.

c) Óvoda. Az apácák vezetésé alatt levő kisdudóvoda a rendelkezésre álló két óvodai terem nagyságához képest első sorban az 5 éves, azután a 4 éves, végre a 3 éves róm. kath. helybeli mindkét nemű gyermekek vétetnek fel, szinten az iskola-igazgatóknak felügyelete és ellenőrzése mellett; más vallású vagy vidéki gyermekek pedig csak azon esetre, ha ezt a két tanterem nagysága megengedi.

A kisdudóvodaiba járó minden gyermek után havonként előre 1 frtyi díj fizetendő az óvoda vezetőjének, ki azt összegyűjtve, az iskolapénztár kezelőjének nyugta mellett beszedteti. Azon gyermekek, kik után az óvodadíj évközben előre le nem fizetettik, az óvodából azonnal haza küldendők.

Ezen óvodai díj alól felmentetik azon 30 szegény gyermek, kiknek az egyházvédműködés a zombori magyar jótékony nőegylet kérelmére ingyen helyet engedélyezett. Ezek szülői szegénységük a városi tanács által kiállítandó szegénységi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni s e gyermekek közül is előbb az 5 éves, azután a 4 éves és végre a 3 éves róm. kath. mindkét nemű gyermekek fognak a jelentkezési sorrend szerint felvétetni. — Fejér Gyula s. k., apát-plébanos, igazgató.

15 évi feyház. Emlegettük annak idején, hogy Nyilas István 25 éves adatai legény Oroszi Katalint, akivel másfél évig vadházasságban élt, f. évi június hó 9-én, pünkösd hétén hajnali 3—4 óra között konyhával megölt. Ezen bűntényben a szabadkai kir. törvényszéknel a napokban tartották meg a végtárgyalást. A törvényszék vadlotta a gyilkosság büntetének elkövetésében találta bűnösnek és tekintetbe véve a nyomtalan enyhítő körülményeket, a büntető törvénykönyv 92. §-ának alkalmazásával 15 évi feyházra ítélte.

Gyilkosság az országúton. Topolyai levelezőnk írja: Nagy feltűnést keltett városunkban, hogy Majoros Pál egyik jobbműködő gazdája a városnak az országúton véreben fagyva halva találtatott fel. A hajmeresztő esetről következő részleteink vannak: Majoros egész napon keresztül vig tartságban mulatott és éjnek idején kőtyagos fővel egyedül indult szállására. Utközben négy ptyókös állapotban levő fiatal legénygyeppel találkozott, névszerint: Dosa Boldizsar, Kokrebel Péter, Biresár Pál és Glimber Janossal. Nem tudni miképen, az öreg Majoros kikötött a fiatalokkal s állítólag vasbotjával egyiknek hatalmasat a fejébe ütött. E selem miatt az ifjak felbőszülve fakat kelt ki az országút szélén s azokkal addig ütöttek vertek az öreg Majorost, míg nem eszméletlenül össze nem rogyott s rövid kínódas után meghalt. A holtestet ott hagyták az országúti árok mellett s ők megszöktek. Csak reggel a földre siető munkások fedezték fel a gyilkosságot. A fiatal gyilkosok is csakhamar megkerültek és midőn töredelmes vallomást tettek, átadták őket a kir. jarasbírósnak.

Műkedvelői előadás. Mint mult számunkban említettük, a bezdani tanuló-ifjúság az ottani „tanuló-ifjúság jótékony célú alapítványa” javára, folyó hó 10-én táncal egybekötött műkedvelői előadást rendezett. Levelezőnk írja, hogy az előadás minden tekintetben fényesen sikerült. — Színre került Szigligeti Edének „Liliomfi” című jeles vígjátéka, melyben a műkedvelők igen sike-

resen oldották meg nehéz feladatukat. — A hölgy szereplők közül kitűnt Zsbori Mariska k. a. (Camilla), Prágyik Antónia k. a. (Mariska, Szilvay gyámleánya) és Lechner Mariska k. a. (Erzsi, a fogados leánya), akik precíz játékkal méltan rászolgáltak a közönség szűnni nem akaró tapsaira. — A férfiak közül pedig elismerésre méltó ügyességgel játszott a címszerepben Zatonyi Dezső, nemkülönben Weszelovszky Ferenc is (Szellemfi) kik mint kitűnő személyesítői a könnyűváltó csel-csap vándorszínészeknek, egészen otthonosan mozgottak. — Kifogástalanul megállta a helyét ifj. Perr Ottó (Szilvay professor) és Hadauch Jenő (Kányai fogados). A többi szereplők is a kellő buzgalommal iparkodtak megfelelni kisebb-nagyobb szerepüknek. — A közönség zúfoglalás megöltötte az e célra felállított nyári szinkört s azonfelül, hogy több szereplőt virágcsokorral tüntetett ki, még nyílt színen is gyakran tapsokkal adózott elismerés az ambiciózus fiataloknak. Kiváló elismerés illeti azonban Werkner Mátyas állatorvos urat, ki a rendező tapintatos és a sugó nehéz szerepének egész odaadással felelt meg. — Az előadást tánc követte. — Az erkölcsi sikerrel arányos az anyagi siker is, amennyiben az összes bevétel 131 ft 22 krt, a kiadás pedig 55 frtot tesz ki s így 76 ft 22 krt tiszta jövedelem jutott a jótékony alapra. — Felülírtetni szivesek voltak: Kuzman Miklós 50 kr, Osoodi Illés 50 kr, Grünberger Hermann 60 kr, Horváth Gyula 40 kr, Deutsch Antal 50 kr, Henneberg Sándor (Zombor) 1 ft 40 kr, Loschitz Sándor 50 kr, Zombori József (Apatini) 1 ft 30 kr, Penez László 1 ft, Meszner István 1 ft, Türr Jenő 70 kr, N. N. 30 kr, Csirszka Konrad 1 ft, Veszelovszky János 50 kr, Mayer Károly (Zombor) 90 kr, Schik Valéria 30 kr és Molnár Ferenc 70 krral, kiknek ez úton mond halás köszönetet a rendező-ifjúság.

A Duna rejtelméi. Zron István gombosi molnár segéd f. hó 15-én reggel a Dunából egy férfi és egy női hullát fogott ki. A férfi hulla jobbkézre, a nő baljával piros kendő segítségével volt összekötve, amely körülményből valószínű, hogy öngyilkosság esete forog fen. A hullákon több jelentetelen tárgy kivétel talált és Kristian Róbert névre kiállított utlevél és Kristian Maria névre szóló illetégségi bizonyítvány (Heimath Schein) azt igazolják, hogy az öngyilkosok csehországi illetégségek voltak.

Tüz Ó-Becsen. Ó-Becsen a mult héten tűz ütött ki s rövid egy negyed óra alatt elemészettette Sárvári Andor házának tetőzetét. Szerencsére nem volt szél és így a gyorsan ott termett szomszédok, majd a tűzoltók megmenthették az igen közel álló szomszéd házakat. Az épület 16 öl hosszú és 350 frt kárt állapítottak meg. A ház biztosítva volt.

CSARNOK.

HORVÁTORSZÁGI EMLÉKEK.

Irtá: Latinovits Sztanci.

(Vége.)

Első kirándulásunkat Pepellánára tettük. Forró, égető napon koccsikáztunk ki ide. A hegyek és erdők között megszorult meleg meglehetősen megkínzott s így nagyon, de nagyon vágyakoztunk a sötét bükkfák hűsége. Megszállottunk a vendégszerető uradalmi kasznár házána, ki a legmagyarabb vendégszeretettel fogadott.

Pepellana egy kisebb uradalma a Jankovich családnak s inkább csak azért kezelik, hogy a kint tartózkodó csikóknak megteremje a szükséges takarmányt. Itt neveltetnek a lovillag ifjú óriásai a gyönyörűbbnél gyönyörűbb csikók. Legelőjük bent van az erdő között; buja fűvön az erdő hűsében nevelkednek ezek a szilajvérű állatok, amelyek 4—5 éves korukig mindig fek nélkül vannak és szabadon csatangolnak tag legelőiken.

E hely a vidék egyik legszebb pontja. Erdőborított hegyek, mely völgyek bámulatos szép kompozituma. Itt-ott csillanik ki a sötét zöld háttérből egy-egy fehér bazilikó, megannyi kedves fészék, ahol az ember szíve lelke megpihenni vágyik. Távolról oda kékelnek Szlavónia legmagasabb hegyeinek, a feketehegyeknek magas csucsei, míg köröskörül a bükkösök és tölgyesek majd enyhe, majd haragoszöld lombjai gyönyörködteik a szemet.

Lent a völgyben a gyönyörű zöld pázsiton zaka-tolva fut el a hegyi pálya s láróját hosszan és sokszorosán verik vissza az erdős hegyoldalak. Bent az erdők hűsében kábító páfrány és gombailat vegyül a szerény erdei virágok illatával, s a sokszínű virágok élénken tünek el a sötét fatörzsektől. A sűrű mogyoró-cserjék között meg-megszóll az erdők ezüsthangu dalnoka és visszhangzik mint templomboltozatban a tiszta szűz dal. Erdei bogarak, lepék rajja zsong a sétáló körül s a mystikus homályban és lármas csendben az ember közelebb érzi magát Istenhez, lelke mintegy megtisztul, szíve felmelegedik s szinte idegenül, kellemetlenül hangzik a hazahívó hang. Olyan hely ez, ahol a lélek megtelik széppel, jóval s a legprózaibb ember is költővé, dalossá, gyerekké válik.

S azután ha leszall az est, elül a dalos madár s a távol hangok már csak zavaros egyveleggé verődnek, felcsendül valamelyik kis hegyi falu harangja, hangja tisztább, üdőbb, mert megsűrűdik a lég kellemes, tiszta illatában; az ember önként kalapjához nyúl és egy hívó igaz érzetével bocsát egy áldó sohajt valami ismeretlen hatalomhoz, ki ezt a szépet, ezt a bájosat alkotta és fentartja.

Másik kedélyes kirándulásunkat Sarókára tettük. Az ottani vendégszerető bérlő majálist rendezett, melyre szerencsés voltam én is meghíva lenni. Ez a kis terület Magyarországhoz tartozik s a Dráva fodoros kanyarodásainak egyike körüli. Magyar föld, magyar levegő! Következésképp magyaros jókedv volt e nap programja. És a jókedvhez nem is hiányzott semmi sem. A magyar bűséges kisérője is előkerült valahonnan egy cigánybanda képében és igazi hamisítatlan jókedvvel csaptunk egy csárdással tarkázott igazi hamisítatlan magyar mulatságot. Sirva vigadtunk, nevetve örültünk: hiába, más a magyar föld, más a magyar levegő. És hozzá képviselve volt a hölgykoszoru a legszebb virágaival; kell-e még ennél is több? Jöcskán benyultunk az éjszakába, és hogy kivilágos kivirradtig nem haztunk a mulatságot, nagyon kevés hija volt.

Közelebbi napon Gacsista volt kirándulásunk célja. Koppány tiszta német községen keresztül mentünk ki. Gacsista kisebb — mintegy 1800 holdas bérlet, mely termékeny talajával a Dráva régi medrében fekszik. Ezelőtt pár évtizeddel műveletlen mocsáros erdőség

volt, hol farkas és más ragadozó vad tanyázott és kölykezett, és ott ma hullámzó vetések, gyönyörű kukoricatáblák húzódnak. Kis emelkedés volt a vadonban, mintegy 30—40 holdnyi szántható földdel; s ma mar gyönyörű síkság, amelyen gyönyörködve pihen meg az ember szeme, ha látja a munkásság és szorgalom áldását.

Nem szégyenlem bevallani, hogy őzet még sohasem láttam s mikor hallottam, hogy erre vannak, addig ostromoltam kéresemmel a bérlő urat, míg neki iudultunk az erdőnek. Az erdő ősvényein igen sűrűn láttuk az apró szabályos nyomocskákat és csendesen nesztelenül bujkáltuk az erdőt, nehogy elriasszuk ezeket az aranyos állatokat. S csakugyan a tisztáson láttunk is egyet legelezni. Éles hallásával mégis megneszelt bennünket s gyönyörű fejeskéjét fel-felütötte, hallgatózott s azután nyugodtan feleléstgett tovább. Sikerült körülbelül mintegy 25 lépésnyire beérni. Egy gyermek örömeivel szemléltem a kedves kis állatot, megbámultam nyulánk testét, formás lábcskáját és gyönyörű villagos szemét. Képes lettem volna egész nap elnézni milyen félnéken és mégis milyen bizalmasan csipegeti az úde gyeget, de egy áruló ág megroppant lábaink alatt s az én kis állatom pár kecses szökéssel eltűnt a lombok sűrűjében. Soha ennél kedvesebb képet nem láttam. S találokzunk még ezenkívül négy darabbal és én mindig oly gyönyörrel szemlélttem őket, mint a gyermek új játékszerét. Oly szelidek ezek az állatok, hogy bevárják az embert néha 2—3 lépésre is. Senkisék bántja őket s itt szabadon élnek kedves idilljüket, s szabadon, senki által sem korlátozva járnak mindenütt.

Sok és gyakori kirándulásaim között nem feledhetem el borovói kirándulásunkat sem.

Borovo kisebb szerb község szép lejtős helyen, hegyek tövében. A hegyláncolat alkalmas szőlőtenyésztésre s ezen vannak a környékbeliek szőlői ültetve. Előtte a terevozáci síkság fekszik, míg mögötte mindig magasabb és magasabb hegyláncok húzódnak Szlavónia belsejébe. Szép fekvésű termékeny szőlőkkel vannak a hegyek fedve s csak az a kár, hogy a filloxera előjelvételének boldog reményében mindig jobban és jobban elhanyagolják őket.

En a községi nagyvendéglős vendége valék. Az ő szőleje a legszebb fekvésű s a hegy déli oldalán fekszik. Szép meredek lejtőjén gyönyörűen gondozott ültetvény van — borítva a legszebb fűrtökkel s biztatva tulajdonosát, hogy fáradsága kárba nem vesz. A hegy oldalában mint fecskéfések van építve a kis fehér nyaraló, mely csak itt-ott csillan ki a dús lombu gyümölcsfák közül. A hegy tetejéről gyönyörű kilátás nyílik és fegyverzetlen szemmel 18—20 falut lehet tisztán kivenni a magaslatról.

Muntha az ember előtt egy kiterített térkép fektetnek. A zöld és sárga vetések éles körvonalaí muntha papírra volnának vetve, oly szépen élttnek egymástól s a végtelen hosszú jegenye alléek mint a nyíl basogatják szabályos alakokra a beláthatlan pusztaságot. Tavol erdők sötétlő körvonalaí bontakoznak ki a messzeségből s beelénkiti őket a beléjük vesző falvak és épületek vakító fehérsége. Egy oly embert, kinek a vakondtúrás már hegy, ez a kép igazán elbájolja s csodálkozik azon, hogy egy mérnök, aki ilyen panoráma után kapott bizonyosan kedvet mappája megrajzolásához, képes bidegverrel számokkal, száraz számadással bibelődni. Az ilyen képen ha megpihen a szem, azon nap nem is hiszem, hogy képes volna valaki mást tenni, mint behuny szemekkel folyton maga elé képzelni ezt a gyönyörűség panorámát.

Es este, mikor lebeveredtem a hegy lejtőjén buján tenyésző selyem gyepré és néztem a homályba boruló égboltot, még ott fenn is láttam azt a gyönyörű képet, amit a maga valóságában is igaz örömmel szemlélttem. A mély völgyön, mely köztem és az átelleni hegy között fektűt, már csendes homály derengett, mikor felébredt álmodozásomból az erdők mélyén lakó gerle turbékolása, kacagása: én is azt gondoltam, milyen kedves volna itt lakni, elvonulni a világtól, csak turbékolni, csak kacagni, s azután így csendes estén, gerlicebűgás, lombsuttogás között megtisztult lélekkel úgy elszállani, mint épen az a kacagó gerlice most teszi.

Bocsásson meg a kedves olvasó, hogy ily hangulatra ringattam magam. A ki ismer — bár soraimból is — tudja, hogy ez másképp nem is lehet; s a ki nem ismer azt mondja, ez nem lehet más mint egy fellengző poeta hóbertja. De hát Istenem én azt hiszem, hogy akkor az én helyemben senki sem gondolkodott volna másképen.

Es most, hogy tovább senkit sem untassak, befejezem kis tárcámot. Száz és száz emlékem volna még elmondandó, — de hát ki érdeklődik annyira azok iránt, — és hogy mégis egyiket másikat közre bocsátani mem, csak annak a közlékenységnek tulajdonítható, mely ily hangulathoz az embert meglepi.

Elbucsuzom tehát Szlavóniától, de nem mindenkorra. Köszönetemet fejezem ki azoknak is, a kikhez ezen soraim nem is jutnak el, s édes emlékekkel, kellemes órák emlékeivel terhelten szállok vissza kis falumba, a mi nem szép, távolról sem olyan szép — de Magyarország. S míg fájó szívvel bucsuzom, megmarad bennem örökké az a kép, a melyet onnan hoztam magammal, s a melyet alkottam magamnak azokról, a kik nem magyarok és mégis magyarok, — s a kik kitörölhetlen betűkkel maradnak mindenkor lelkeembe vésvé.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-üggyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

Községi jegyzői irodában irnoki állást keres egy 4 gimnáziumi osztályt végzett, a magyar, német és szerb nyelvet tökéletesen bíró, a polgári pót-iskolai és jegyzői vizsgára előkészült, szolid magaviseletű fiatal férfiú. — E lap szerkesztősege útján tudakozódhatni kiléte és méltányos feltételei iránt.

Arverési hirdetmény.

Alulírott községi elüljáróság részéről ezennel köz-
hírré tétetik, miszerint az 1883. XX. t. c. értelmében
Veprovác község mint erkölcsi testület tulajdonát képező
vadászati jog 1896. évi január 1-től 1901. évi december
31-ig terjedő hat évre **folyo évi szeptember hó 23-án**
délután 9 órakor Veprovác községhezánál
nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek haszon-
bérbe fog adatni.

Veprovác, 1895. évi augusztus hó 14-én.

A községi elüljáróság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

3-1

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán Pacsér községben fűresedésbe
jött irnoki állás betöltése céljából pályázat hirdettetik.
Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból
előleges havi részletekben 300 frt.

Felhívtnak a pályázni szándékozók, hogy a pá-
lyázati kérvényeket Bács-Bodrogh vármegye 6/1887. sz.
szabályrendelete 9. §-nak megfelelőleg hozzá **f. évi**
szeptember hó 10-ik napjáig annyival inkább
beküldjék, mivel később érkezők figyelembe vételni
nem fognak.

Valasztási határnap utólag fog kitűzteni.

B.-Topolyán, 1895. évi augusztus hó 14-én.

C s á s z á r,
főszolgabíró.

3-1

Pályázat.

Nemes-Militics községében 240 frt évi fizetéssel
javadalmazott közrendőri állásra pályázat nyitattik.

Pályázni szándékozók sajátkezűleg irt és szabály-
szerűleg felszerelt kérvényeket (amelyben törvényható-
sági orvosi bizonylattal tartoznak egészségi állapotukat
igazolni) **folyo évi augusztus hó 22-ik napjáig**
a község elüljáróságánál személyesen nyújtsák be.
Nemes-Militics, 1895. évi augusztus hó 14-én.

Az elüljáróság.

Kitünő oklevéllel bíró tanítónő, ki
a magyar és német nyelvben tökéle-
tesen jártas, órákat óhajjt adni tan-
tárgyakból és kézimunkából.

Cím a szerkesztőségben és a kiadó-
hivatalban.

3-3

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye bács-kulai járásába kebe-
lezett Veprovác községében leköszönés folytán megtre-
sedett és 300 frt évi fizetéssel javadalmazott községi
irnoki állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom az ezen állást elnyerni óhajjtókat, miszerint
a 6/1887. közgy. szám alatt alkotott vármegyei szabály-
rendeletben meghatározott képesítettséget igazoló ok-
mányokkal felszerelt kérvényüket hozzá **folyo évi**
szeptember hó 1-6 napjáig annál is inkább
nyújtsák be, mert az azon túl érkezettek figyelembe venni
nem fogom.

Bács-Kula, 1895. évi augusztus hó 9-én.

Dr. Széchenyi Tamás,
főszolgabíró.

3-2

Hirdetmény.

Alulírt község elüljárósága részéről ezennel köz-
hírré tétetik, miszerint a község tulajdonát képező
nagyvendőglő **folyo évi szeptember hó 8-án**
délután 2 órakor haszonbérbe kiadatik, a bérlet
tartama 3 év s kezdődik 1896. évi január 1-én, vég-
ződik 1898. évi december hó 31-én.

Kikialtási ár 800 frt, melynek 10%-a készpénzben
bánapénzül leteendő.

Az árverési feltételek Csantavér község jegyzői
irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.
Csantavéren, 1895. évi augusztus hó 13-án.

3-2

Az elüljáróság.

Arverési hirdetmény.

Rác-Militics község alulírt elüljárósága részéről
ezennel közhírré tétetik, hogy a község mint erkölcsi
testület tulajdonát képező vadászati jog az 1883. évi
XX. t. c. 3. §-a alapján 1896. évi január 1-től 1902.
évi augusztus hó 1-ig, vagyis 6¹/₂ egymásután következő
évekre **folyo évi augusztus hó 25-én délután**
3 órakor a községhezánál megtartandó nyilvános
árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Kikialtási ár 50 frt.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a
jegyzői irodában megtekintheők.

Rác-Militics, 1895. évi augusztus hó 11-én.

Radoychich,
jegyző.

3-2

Westermeier József,
II-od bíró.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a **Dolnja-
Andrievcai vásár e hó 28-án és 29-én**
fog megtartatni, és pedig 28-án marhavásár,
29-én szabad vásár, a marhavásár rendesen leg-
jobb sikernek örvendő.

3-3

Az Andrievcai község elüljárósága.

Segédjegyző.

Tíz évi praksissal bíró, magyar, német,
szerb és dalmát nyelvből jegyzői szigoratot tett
nőtlen segédjegyző, ki a jegyzői teendők minden
ágában teljes szakavatottsággal bír, irodát ön-
állóan vezetni képes, alkalmazást keres. Bővebb
értesítést a kiadóhivatal ad.

3-2

Hirdetmény.

Kolluth községnek telekkönyvi betétei az 1886.
XXIX., 1889. XXXVIII. és 1891. XVI. t. c. cikkek
értelmében elkészítették és a nyilvánosságának átadat-
ván, ez azon felszólítással tétetik közzé,

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és
17. § ai alapján, ide értve e §-oknak az 1889. XXXVIII
t. c. 5. és 6. § aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. § a) pontjában
foglalt kiegészítéseit is, — valamint az 1889. XXXVIII.
t. c. 7. § a és az 1891. XVI. t. c. 15. § b) pontja alapján
eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják,
e végből törleszi keresetüket; azok pedig, akik vala
mely tehertétel átvételének az 1886. XXIX. t. c. 22.
§ a, illetve az 1889. XXXVIII t. c. 15. § a
alapján való mellőzését megtamadni kívánják, e
végből keresetüket **hat hónap alatt, vagyis 1896. évi**
február hó 28-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi ha-
tósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbít-
ható záros határidő eltelte után indított törleszi kereset
annak a harmadik személynek, aki időközben nyilván-
könyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. évi XXIX. t. c.
16. és 18. § ainek eseteiben, ide értve az utóbbi §-nak az
1889. évi XXXVIII t. c. 5. és 6. § aiban foglalt ki-
egészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának
bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak,
írásbeli ellentmondásukat **hat hónap alatt, vagyis 1896. évi**
február hó 28-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi ha-
tósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbít-
ható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé
figyelembe vételni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban
körülírt esetekben kívül a betétek tartalma által előbb
nyert nyilvánkönyvi jogait bármily irányban sértve
vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányá-
nak az 1889. XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt
bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólá-
lásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi ható-
sághoz **hat hónap alatt, vagyis 1896. évi február**
hó 28-ik napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg
nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a
betétek tartalmát csak a törvény rendes útján s csak
az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik
személyek jogának sérelme nélkül támadhatják meg.
Együttal figyelmeztetek a felek, hogy Kolluth
község betéteinek szerkesztése alkalmával az egyéne-
ként felosztott legelőilletmények telekkönyvi átalakítása
is foganatosított.

Végül figyelmeztetek azok a felek, akik a
betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti
okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egy-
szersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy
ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telek-
könyvi hatóságnál átvehetik.

Kelt Zomborban, a kir. törvényszék mint telek-
könyvi hatóságnál, 1895. évi augusztus hó 4-én.

3-2

Radány Péter,
kir. tsvzéki bíró.

Arverési hirdetmény.

Járek község elüljárósága által ezennel közhírré
tétetik, hogy a község tulajdonát képező vadászati jog
1896. évi január hó 1-étől 1901. évi december hó 31-éig
terjedő 6 évre **folyo évi szeptember hó 8-án**
délután 3 órakor nyilvános árverés útján bérbe
fog adatni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt
a jegyzői irodában betekintheők.

Kelt Járeken, 1895. évi augusztus hó 12-én.

Jeisel Mátyás,
jegyző.

Diel János,
bíró.

Keil Alajos-féle
Padiózat-fénymáz

legkifutóbb mázoló-szer pmla padló számára. 1 nagy palack ára 1 frt 30 kr.
1 kis palack ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs
legjobb és legegyszerűbb beecéző-
szer kemény padló számára. Egy
köböség ára 60 kr.

Arany-fénymáz
képkerekek stb. bearanyozására.
Egy kis palack ára 20 kr.

Fehér fénymáz
legkifutóbb, gyorsaszerződő és szárazban mázoló-szer mosdászalnak, ablak-
falnak, ajtóknak és burorok számára. 1 kis doboz 45 kr., 1 közep doboz 75 kr.

Mindenkor kapható:
12-1

Heindlhofer
Róbertnél
Zomborban.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásába bekebe-
lezett Bezdán községénél 400 frt évi fizetéssel javad-
almazott irnoki állás leköszönés folytán megüresedvén,
ezen állás betöltése iránt ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom a pályázni óhajjtókat, hogy képesítettsé-
güket, életkorukat és erkölcsi magaviseletüket igazoló
okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzá **folyo évi**
augusztus hó 30-áig terjesszék be.
Zombor, 1895. évi augusztus hó 9-én.

3-2

F á r c z a y,
főszolgabíró.

Arlejtési hirdetmény.

Bodrogh-Monostorszegh községében a községhezá-
nak átalakítása és jókarba hozatala iránti munkálatok
biztosítása céljából **folyo évi augusztus hó 24-én**
délütti 9 órakor Bodrogh-Monostorszeghen a
községhezánál nyilvános szóbeli arlejtés fog tartatni.

Kikialtási ár 1052 frt 75 kr, melynek 10%-a bá-
napénzül teendő le az arlejtezni szándékozók által.

Az arlejtési feltételek s a költségvetés alulírott
községi jegyzőnél a hivatalos órák alatt betekintheők.
Bodrogh-Monostorszeghen, 1895. évi augusztus 9-én.

Kapetanovits János,
jegyző.

Kollár Fülöp,
bíró.

PLUTOS

Kitünő izomerősítő bedörzsölés, verseny, futó,
gazdasági lovak s egyéb gazdasági állatok részére.

Preservatívumként használva az izmokat rugalmassá
s az állatot kitartóvá teszi.

Fáradtság, kimerülés, izületi s izomcsúv vagy lobos bántalmaknál, ugy-
szintén sántaság, merevség és vállbénaság eseteiben egészen biztosan hat.

Az állatok izomzatában a fáradtság, ellankadás folytán tudvalevőleg
tejsav képződik, ha az elernyedett állatok végtagjai, a mellékelt utasítás
értelmében, bedörzsöltetnek ezen szerrel, a képződmény gyorsan fel-
szívódik s az izmok rugalmassága gyorsan visszatér.

100-52

E megbecsülhetlen gazdasági kincs egyedüli raktára:

TÁRCZAY ISTVÁN
GYÓGYSZERTÁRA ZOMBORBAN.

Egy üveg ára 1 frt 20 kr. 5 üveg ára 5 frt.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.